

Iva Krajnc, igralka

So vprašanja, na katera dobimo odgovore nekaj let kasneje

Pri osemnajstih letih si je želela postati zdravnica, a je vseeno poskusila s sprejemnimi izpiti na AGRFT, jih opravila in postala igralka. Od leta 2001 jo v gledališču spremljamo na odru Mestnega gledališča ljubljanskega. Danes Iva Krajnc redno dokazuje, da je bila odločitev pravilna, uspehi, ki jih niza, pa so vedno bolj opaženi tudi onkraj meja naše domovine.

Patricija Maličev,
foto Leon Vidic

Igrala je v treh slovenskih celovečercih, *Varuh meje*, *Ljubljana je ljubljena* in *Nikoli nisva šla v Benetke*, nastopila v številnih študentskih filmih in sodelovala s tujim režiserjem v avstrijsko-nemški produkciji. Dokaz njene nadarjenosti so tudi številne nagrade: leta 1999 je prejela študentsko Severjevo nagrado, leto zatem celo mednarodno nagrado na reškem festivalu komornega gledališča, nato leta 2000 nagrado vesna in Stopovo nagrado za vlogo Simone v filmu *Varuh meje*. In potem je tu še Berlinale, Ivin največji dosežek in hkrati najmočnejša vzpodbuda za nadaljnje delo, nagrada *shooting star* za obetavno mlado igralko. Leta 2006 je prejela nagrado žlahtna komedijantka na Dnevih komedije v Celju za vlogo Colombine v komediji *Beneška dvojčka C. Goldonija*, lani pa priznanje za izjemno stvaritev tujega igralca oziroma igralko v srbskem filmu na 45. festivalu Filmska srečanja za vlogo Lee v filmu *Besa*.

Zaradi *Bese*, ki se te dni vrti v Kinodvoru, sva se tudi srečali. Zaradi izjemnih kritik, ki jih je za svoje delo prejela v najnovejšem Karanovičevem filmu. Kajti ne zgodi se pogosto, da *Hollywood Reporter* slovensko igralko označi za mlado Nicole Kidman –

tako kot so Ivo za njeno vlogo v tem filmu. In da bi se prepričala o njenih lešnikovih očeh, o katerih sem bila toliko slišala, a sem jih doslej lahko videla le od daleč, iz parterjev gledališč in teme kinodvoran.

Bi lahko rekli, da je vloga v Besi prelomnica v vaši igralski karieri?

To verjetno drži. Gre za veliko vlogo, mednarodno sodelovanje, drug jezik. To je gotovo prelomnica. Hkrati pa so to tudi nove izkušnje in razumevanje, dojemanje igre. Vedno namreč pravim, da za igralca, v doživljajskem smislu, obstaja samo ena vrsta igre. Menim, da v osnovi ni pretiranih razlik med gledališko in filmsko igro.

Čeprav ste se že prej izvrstno odrezali v Varuhu meje in Ljubljana je ljubljena ...

Seveda. Pa tudi v nadaljevanju *Čokoladne sanje*, ki jo zdaj spet predvajajo.

Simpatična.

Ena izmed redkih romantičnih.

S čim vas je prepričal Karanovič? Vas je bilo sploh treba prepričevati?

Prepričal me je scenarij. Proti koncu sem dobila kar kurjo polt. Zaželela sem si ga spoznati.

Kako sta se spoznala?

Imeli smo avdicijo, udeležilo se je veliko slovenskih igralk.

Je iskal Slovenko?

Kot mi je kasneje povedal, je imel avdicije tudi na Hrvaškem in v Makedoniji. Ni namreč hotel, da v filmu nasproti Albanca

stoji Srbkinja. To bi namreč zgodbo zasukalo čisto v drugo smer.

Kako je bilo na avdiciji?

Prvi krog je potekal brez režiserja. Njegovi pomočniki so mu poslali posnet material. Čez mesec dni je na drugi krog avdicije prišel tudi on. Res sem si ga želela spoznati. In sem ga. Pred njim sem ponovila oba prizora z avdicije: vse, kar mi je povedal, je zvenelo zelo jasno in logično. Prijetna avdicija. Naj povem, da navadno to niso. Po avdiciji sva imela oba dober občutek.

Kaj vam je rekel?

Čo gre za besede, si zelo malo zapomnim. Zapomnim si slike. Zdelo se mu je špansko, da sem na kavi naročila odejo, ker me je zeblo. Bil je izjemno duhovit.

Kakšno pa je bilo srečanje z glavnim moškim igralcem, Mikijem Manojlovićem?

Sprva je bil za vlogo Azema predviden albanski igralec, nakar so mi povedali za Mikija. Kakšno presenečenje! Delati z njim je bilo res enostavno in navdihujoče.

V kakšnem smislu?

Miki je izjemno profesionalen.

Sta se veliko pogovarjala?

Sva, ampak nisva teoretizirala. Nisva vadila v nedogled. Določene stvari sva prepustila naključju, okoliščinam, nepredvidljivosti. Oba pa sva menila, da je za film nujno, da se spoznaš tudi zasebno, da lahko potem ustvarjaš. Konec koncev sva na filmskem platnu skoraj samo midva.

Se vam danes, ko je vse za vami, zdi, da je moški v Mikiju precej drugačen od tiste ga, ki ga upodablja v Azemu?

Če bi bil tako drugačen, ne vem, ali bi bil lahko tako iskren. Kolikor sem ga spoznala, lahko rečem, da ima Azem samo nekatere med lastnostmi, ki jih ima Miki. Pa še ta lastnost je precej netipična.

Katera lastnost?

Molčečnost, rezerviranost. Miki pa ni samo opazovalec. Je akter, zelo aktiven človek. Pri Azemu se je moral drugače artikulirati. V določenem trenutku je lahko Miki popolnoma introvertiran, potem pa spet ne. Ko hoče, je zelo glasen. In absolutno je človek z mnenjem. Kar pri ljudeh zelo spoštujem. Ne maram pa ljudi, ki svoje mnenje skrivajo oziroma ga sploh nimajo.

Zakaj?

Ker pri delu potem na prvo mesto stopijo frustracije. Ustvarjalne napetosti so nujne, vendar je težko, če moram zgolj sama neprestano nekaj razkrivati. Če veš, pri čem si, delaven odnos ni frustriran.

Se je kemija, takrat, ko se je morala, zgodila? Pa ne samo za potrebe kamere. Naj mi vaš zaročenec to vprašanje oprosti.

A, tabloidna vprašanja! (smeh) Z Mikijem sva se veliko pogovarjala o osebni noti igral-

ca na filmu. Kamera vedno vidi več, kot ji pokažeš oziroma si ji pripravljen pokazati. Zagotovo je bila Iva fascinirana nad Mikijem, in če sem lahko malce samovšečna, je bil tudi Miki z Ivo. Drug do drugega sva morala imeti realno človeško simpatijo, sicer bi težko skupaj delala v projektu, kot je Besa. Ampak, vedno obstaja tenka meja, kaj vzeti in s čim se igrati, oziroma kaj dovoliti in kaj zadržati zase. To te naredi igralca. To je bila zame res velika igralska izkušnja. Zato bo v mojem življenju vedno obstajala neke vrste ljubezen do tega človeka. Lejina ljubezen do Azema. Na filmu je zapisana za zmeraj. Na žalost pa se mi po drugi strani zdi, da v Sloveniji kolegijskemu druženju posvečamo premalo pozornosti. Redko se zgodi, da bi se pred snemanjem pogovarjali o nas samih, o projektu, s tem pa neposredno tudi o ustvarjanju. Ne mislim seveda psihoterapije, a kot igralec se igraš z zelo intimnimi stvarmi in včasih lahko dregneš v zelo osebne stvari ... V nekaj, kar boli, zato da dobiš reakcijo.

Kaj najbolj boli?

Različne stvari. Resnične življenjske izkušnje, spomini, vse to so sprožilci za to, da veš, kje postaviti mejo. Mejo med igro in vojno, med igro in ljubeznijo. Če parafraziram, bi rekla, da je v ljubezni in igri vse dovoljeno. Ko ustvariš vlogo, jo ustvariš za gledalce, ker je to tvoje delo. Za naju s soigralcem ali režiserjem pa dojemanje te vloge ni nujno isto.

Kako so vaše delo v filmu Besa na premieri v Beogradu sprejele srbske igralske kolegice?

Bila sem precej presenečena: niso se počutile ogrožene, čeprav je bilo na premieri v Sava centru več kot štiri tisoč ljudi in sto novinarjev. Morda zato, ker nisem Srbkinja. Nismo se igrali mačk in miši. Čeprav veliko ljudi misli, da se igralci med seboj »koljemo«. Morda je v našem poklicu celo več direktnosti kot v drugih. Veliko si pove-mo v obraz in razčistimo. Sicer ne moremo skupaj delati.

Si v obraz vržete čisto vse?

Skoraj. Preostalo uporabimo tudi v ustvarjalne namene. (smeh)

Imeli ste srečo, da so vas v MGL zaposlili takoj po akademiji.

Ob koncu tretjega letnega sem z Matjažem Latinom sodelovala pri svoji prvi profesionalni predstavi *Triko* v produkciji Mestnega gledališča Ptuj, v četrtem letniku sem dobila povabilo iz SNG Drame, z Janezom Pipanom sem v SNG delala *Uršulo*. Potem pa sem sodelovala s Samom Strelcem v MGL v *Ognjenem obrazu*. To je ena mojih najljubših vlog ... To je bila lepa popotnica za mlado igralko. Na festivalu komornega odra na Reki sem dobila prvo mednarodno

nagrado. Hkrati pa je v kinematografe prišel film *Varuh meje*. Boris Kobal, ki je bil takrat direktor MGL, me je povabil v službo. Dobil sem izjemno velikih priložnosti in lahko rečem, da sem z gledališčem, v katerem delam, zelo zadovoljna. Igrala sem toliko različnih vlog ... Dvomim, da bi pri teh letih v kakšni drugi gledališki hiši dobila toliko priložnosti.

Kaj vas čaka v prihodnji sezoni?

Najprej bom nastopila v *Don Juan se vrne iz vojne* v režiji Dušana Jovanovića, nato bom začela delo v muzikalu *Čarovnice iz Eastwicka*, ki bo premierno uprizorjen aprila 2012 v Križankah. Praznovali bomo tudi šestdesetletnico našega teatra.

Kakšna igralka ste?

Hm, ne vem. Vem, da sem temperamenten človek. Strasten. Po drugi strani pa potrebujem mir. Najdem ga doma, ko se pripravljam na vlogo. Sicer pa rada delam hitro. Ne mislim samo časovno ... Če stvari ne tečejo po mojem tempu, se lahko začnem hitro dolgočasiti. Če se to zgodi, se ujmem v kolesje, ki ne deluje ... Pomembnejše vprašanje od tega, kakšna sem jaz, se mi zdi, kakšni so ljudje, s katerimi sodelujem. Predvsem pa: zakaj to delamo? Zanimajo me višji razlogi.

Na zadnje vprašanje si verjetno težje odgovarjate.

Verjetno. Ko si zaposlen v gledališču, težko vplivaš na to, zakaj nekaj delaš ...

Kako potem dobite odgovore?

Odvisno od teksta in režiserja. Navadno si želim izstopiti iz nekega ožjega konteksta. Mislim, da danes v gledališču ne gre samo za posnemanje resničnosti. So vprašanja, na katera dobimo odgovore nekaj let kasneje. Še vedno sem z mislimi pri vprašanju, kakšna igralka sem ... Morda pa je dobro, da ne vem.

V kakšno žensko ste se izoblikovali?

Čutim se cela. Svobodna. Z obema nogama na tleh. Divja.

Kako to mislite?

V nekaterih odločitvah sem rada zvesta sama sebi. Čeprav so nekatere izjemno boleče.

Na primer?

Spoznavanje sebe in svojega odnosa do ljubezni. Opazovanje minevanja ljubezni. Opazovanje permutacije sebe v nekaj, kar se mi je še pred sedmimi leti zdelo nemogoče. Dojemanje ljubezni in soljudi. In s tem svojega ustvarjanja.

Bi lahko rekli, da se je povedano, verjetno nehote, pri vas izjasnilo v projektu Nikolli nisva šla v Benetke z vašim nekdanjim partnerjem. Ste igrali samo sebe?

Če danes pogledam nazaj, ne morem z

gotovostjo zatrditi, da to ni nemogoče. Čeprav tega med projektom nisem čutila ...

In kakšne so vaše permutacije same sebe?

Skozi mene je šlo že toliko oblik sebe in mojih vlog ... Včasih so me pustile popolnoma prazno, drugič so me napolnile čez rob ... Kot da sem ves čas med dvema skrajnostma. Mogoče me to določa tudi kot igralko. Živim v nekem pretakajočem se nemiru. Kakovost človeka je v tem, da se zna spreminjati in se s spremembami sprijazniti. Upam, da med lastnim spreminjanjem ne prizadenem ljudi. Pa tudi, da sebe čim manj. Pomembno se mi zdi, da verjamem v stvari, ki so zame prvobitne.

Menite, da živite dovolj zanimivo življenje ali bi si želeli drugačnega?

Če sem iskrena, se mi zdi moje življenje precej nezanimivo. Res. (*smeh*)

Kakšne ljudi si želite ob sebi?

Iščem ljudi, s katerimi lahko delim mnenja. Strastno. Ne maram površinskosti. Rada imam ljudi, s katerimi se lahko zaklepetam do jutra. Še bolje, če se vmes še kakovostno skregamo in pobotamo (*smeh*) ... Rada razmišljam, včasih preveč. Rada sem preseščena. Od svojih prijateljev ne pričakujem ničesar, saj jih natanko to dela dobre prijatelje. Po navadi od sovražnikov pričakujem več (*smeh*).

Iz kakšne družine izhajate?

Moja družina je zelo topla. Ima posebnost – mojega mlajšega brata, ki ima duševno motnjo. V moje odraščanje je prinesel drugačen pogled na vsakdanje življenje. Že od malega imamo zato drugačen red, prirejen nenehni skrbi zanj. Morda sem zato hitreje odrasla in zaradi tega postala bolj samosvoja. Samostojna. In kolikor je družina topla, opažam, da je spet po drugi strani, ko gre za njeno družbeno življenje, precej drugačna. Imamo pač drugačen družabni tempo pa tudi medsebojno komunikacijo. Zagotovo je tudi moja empatija povezana s tem.

Zato morda prej prepoznate bleferje?

Morda. Sem pa zaradi vsega tega bolj previdna. Manj naivna v odnosih. Težje zaupljiva. Že pri enajstih, dvanajstih sem se na svoj smešen način ukvarjala s svojim obstojem in obstojem boga. Rekla sem si, da tisto višje ne obstaja, če dovoli, da je nekdo tako zelo prikrajšan za samostojnost. In pri tem je tudi ostalo. Verjamem v usodo, v nekaj, kar mi je namenjeno. Verjamem v človeško energijo. Ki je ima moj brat še koliko. In vedno me osreči, ko pride na mojo predstavo.

Kako?

Vedno poudarjam, da so ljudje, kot je

moj brat, naši šibki družbeni člani. Družba pa je močna toliko, kolikor je močan njen najšibkejši člen. S tem ne mislim nič slabega, čeprav moramo v Sloveniji na tem področju še marsikaj postoriti. Brat vse doživlja zelo neposredno – tudi stvari, ki se zgodijo na odru. Spomnim se, ko so me v neki predstavi »tepli«. Skoraj je zajokal. Zdaj, ko je starejši, je drugače. So pa njegove reakcije vedno opazne. Ni skrivanja.

Kako pogosto se vam dogaja, da se morate odzvati, ko vas doživljajo kot stereotip – igralka blondinka?

Zdaj precej manj. Ne obremenjujem se več s tem. Slišala sem veliko komentarjev na ta račun in v ustvarjalnem smislu sem se zato morala še bolj potruditi, da sem resnično prodrila. Še vedno pa je zame nekaj najbolj groznega, ko mi kdo po predstavi reče: »Joj, kako si bila lepa.« To je, kot da me ni bilo na odru. To nima z mojo kreativnostjo na odru nikakršne povezave. Stereotipom pa se človek lahko tudi izogne. V gledališču sem to možnost hitro dobila. Zelo zgodaj sem odigrala vloge, kjer ni šlo za tipične blondinke. Čeprav, vse igralko gremo skozi to obdobje ... Sicer pa, kaj bi se spremenilo, če bi bila temnolasa? Kajti do *Varuha meje* sem bila črnolaska. Potem sem se za film ostrigla in postala vse to, kar si nikdar nisem želela biti, in vse, kar si po navadi želijo moški ... Krhka, naivna in blond. (*smeh*)

Dotakniva se še enega stereotipa oziroma pravila, ki že nekaj časa čisto zares velja: tako v evropski filmski produkciji kot tudi ameriški je že tako, da mora biti glavna igralka – če je le stara nekje med 25 in 45 leti – poleg tega, da je nadarjena, tudi lepa. Sicer ne bo šlo.

Hm.

No, saj je že od nemega filma naprej tako ...

Vse, kar kamera posname, je voajerstvo. Igralke so v filmu nastopile za užitek moškega očesa. Tudi v reklamnem svetu je tako: lepa ženska in okrog nje moški, ki je lahko mačo, smešen, spremenljiv ... in sploh ne nujno lep. Ženska pa prodaja. Če zaradi videza dobim vlogo, ki je dobra, ni s tem nič narobe. Temu se ne gre upirati in moja naloga je, da formi dam vsebino. V Sloveniji je včasih to precej težko: če je moški ali ženska lepega videza, je lahko prej na slabšem. To je posebnost tega prostora. Zunanja lepota pa je pri tem, kar počnem, lahko tudi samo preslikava nečesa, kar hoče videti gledalec. Ne nazadnje se zaljubimo v nekaj, kar sami projiciramo na nekoga ... Pa da ne zvenim kot misice (*smeh*) ...

Ne predstavljam si, da bi bila profesorica Lea iz Bese grbava, z bradavico na nosu.

To je povezano s tem, da si vi takšne Lee ne želite v Besi.

In je dejansko tudi ni.

S takšno Leo ste se želeli identificirati. Tako kot je pri ljubezni: vsi si želimo biti za nekoga lepi. Najlepši.

Katere filme ste si večkrat pogledali?

Rada imam rusko kinematografijo. Film *Vrnitev*. Dansko tudi. Vedno bolj me privlačijo tudi ženske avtorice.

Susanne Bier?

Zagotovo. To je verjetno povezano s tem, da sem tudi sama svoj prvi film posnela z žensko, Majo Weiss. Pa avstrijski in nemški filmi me zadnje čase tudi fascinirajo. Ta germanski pristop, ki pa vendarle ni tako drugačen od našega. Natančnost in hladna odsotnost akterjev. Pa humor, seveda.

Bi vam lahko uspelo na mednarodni filmski sceni?

Morda. Čeprav sem iz svojih gostovanj po tujini ugotovila, da je na film treba najprej gledati kot na industrijo in šele nato kot na umetnost. Kako torej vstopiti v to kolesje? To igralca lahko začne frustrirati, ker ve, da na potek nekaterih dogodkov ne more vplivati.

Obiskujete igralske avdicije v tujini?

Tudi. Imam agencijo v Nemčiji. Toda, zanimivo, filmska igralska pot moških kolegov je popolnoma drugačna. V evropski kinematografiji je veliko priložnosti za manjše moške vloge. Predvsem vloge mafijcev in podobnih barab, ki izhajajo z balkanskega območja. Med te pa spada tudi Slovenija. Za fante se tako delo hitreje najde. Ni pa to nikakršno pravilo. Res pa je tudi, da na avdicijo ne moreš priti, če nisi povabljen. Lahko opraviš samo e-casting na spletu. Vesela sem bila, ko so me pred časom, med drugim, povabili tudi na avdicijo za film *Drevo življenja* režiserja Terencea Malicka. Toda takoj sem vedela, da tista vloga ni zame, saj sem si po tekstu v scenariju predstavljala zelo eterično žensko. Modrooko, rdečelaso Američanko. In kot vidite, sem imela prav. (*smeh*) Sicer pa drži, da imajo tudi v Evropi angleško govoreči igralci in igralko prednost.

Kako vidite slovensko kinematografijo?

Žalostno se mi zdi, da slovenska država ne vidi slovenske kinematografije kot gospodarske panoge, ki bi ji lahko bila v ponos in s katero bi lahko profitirala. Film je zanj tako rekoč bergla, ki jo za hobi potrebuje peščica Slovencev. Ker nima slovenski film izdelane nobene strategije podpore, je posledično brez lastne identitete. Prihodnost tako vidim v mikroprodukciji, ki bi povečala žanrsko raznolikost slovenskega filma

Stran / Page: 26

Doseg / Reach: 125000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 2070 cm2

5 / 5

in dala priložnost mlajšim neuveljavljenim filmskim režiserjem. Predvsem pa bi povečala produkcijo, število filmov, in si s tem zagotovila prepotrebne izkušnje in rutino ustvarjanja. Film mora postati gospodarska, in ne zgolj umetniška disciplina.

Zakaj se tako pogosto dogaja, da je filmska igra slovenskih igralcev kritizirana – v gledališču pa istim umetnikom jemo iz rok?

Ker je gledališče očitno v boljši formi in ker v Sloveniji kronično malo snemamo.

Kako to, da ne nastopate v reklamah?

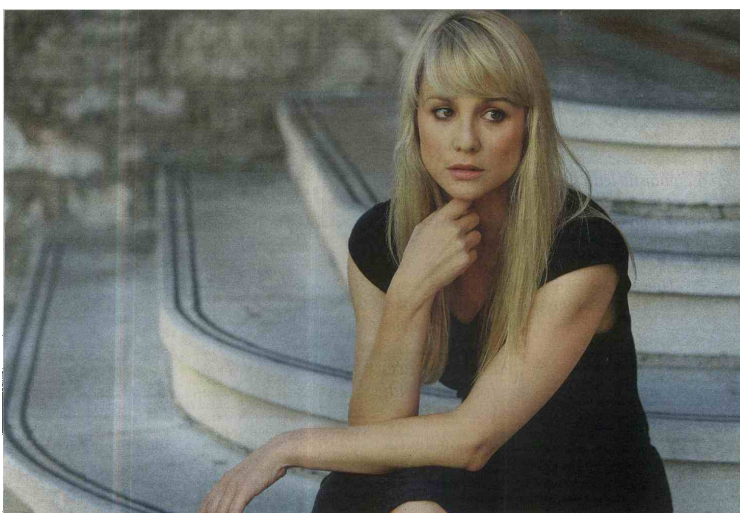
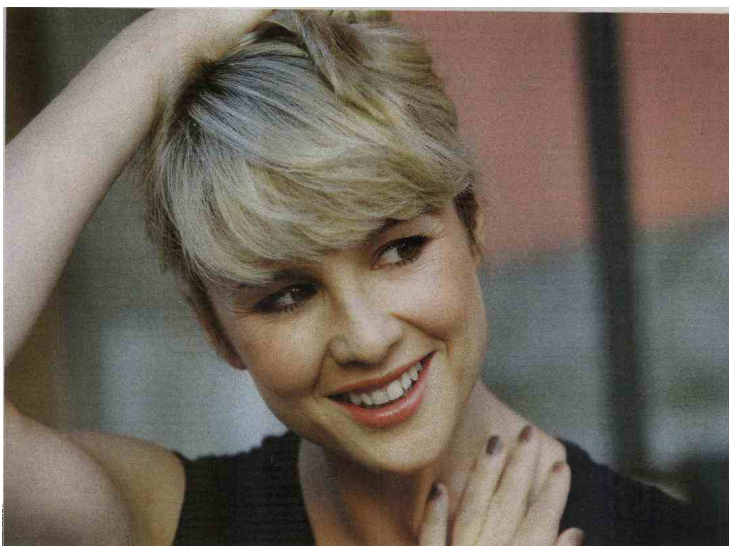
S partnerjem ne mešava dela in užitka (smeh).

Je bolj zanimiv oglaševalski ali igralski svet?

Presenečena sem, koliko kreativnosti je lahko v oglaševanju ... Prej tega nisem vedela, pa če sem čisto iskrena, o tem nisem niti razmišljala. Oglaševalci tudi več žurajo in hodijo ven. (smeh)

Kje se vidite čez pet let?

To je kratka doba. Želim si, da bi se vse odvijalo kot v kakšnem filmu. Da bi bilo vse pozitivno in zdravo. Brez kreativnosti bi umrla. Po eni strani si želim srečne družine, po drugi strani pa še ogromno ustvarjanja v gledališču in na filmu. A najbrž se to dvoje nujno ne izključuje. »

» Igralke so v filmu nastopile za užitek moškega očesa. Tudi v reklamnem svetu je tako: lepa ženska in okrog nje moški, ki je lahko mačo, smešen, spremenljiv ... in sploh ne nujno lep. Ženska pa prodaja. Če zaradi videza dobim vlogo, ki je dobra, ni s tem nič narobe. Temu se ne gre upirati in moja naloga je, da formi dam vsebino. V Sloveniji je včasih to precej težko: če je moški ali ženska lepega videza, je lahko prej na slabšem. To je posebnost tega prostora. «